



Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
103 33 STOCKHOLM

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2016-00062

ER REF Fi 2015:02
Fi2016/00127/B

2016-03-18

ESTABLISHED 1668

Fullmäktiges remissyttrande om delrapport 2 från 2015 års betaltjänstutredning Tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner

Riksbanksfullmäktige har tagit del av delrapporten om tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner och välkomnar att genomförandet av direktivet om tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner ger en bra möjlighet för att åstadkomma en bättre balans mellan utbud och efterfrågan på vissa grundläggande betaltjänster, speciellt insättning och uttag av kontanter. För att motverka ett stort underskott på betaltjänster bör det införas en tydlig skyldighet för kreditinstituten att i större utsträckning möta sina kunders behov av betaltjänster. Det finns också anledning att även låta företag och föreningar omfattas av rätten att öppna betalkonton med grundläggande funktioner. Fullmäktige vill lämna följande synpunkter på utredningens förslag, med fokus på tillgången på kontanttjänster, och delar även direktionens mer ingående kommentarer kring rapportens innehåll.

Tillgången på kontanttjänster idag och imorgon

Den svenska betalningsmarknaden fungerar överlag väl. Ett viktigt skäl till att betalningsmarknaden hittills har fungerat så väl är att kreditinstituten, särskilt bankerna, har tagit sitt ansvar gentemot den enskilda kunden, men även att bankerna har utvecklat samarbete för att kunna tillhandahålla betaltjänster med en god geografisk spridning på ett kostnadseffektivt sätt. Samarbetet kring Bankgirot och Bankomat är sådana exempel. I ett land som Sverige med stora avstånd och låg befolkningstäthet finns det ett behov av samarbete för att hantera de särskilda utmaningar som det innebär för betalningsmarknaden.

Allt fler tecken tyder dock på att utbudet av kontanttjänster minskar snabbare än efterfrågan och att en obalans har vuxit fram. Det handlar i första hand om tillgången i glesbygden, men även brister i tillgängligheten mer generellt för

individer som har behov av att kunna använda kontanter. Situationen är väl dokumenterad i länsstyrelsernas årliga rapport om grundläggande betaltjänster. Det finns risker för att denna utveckling kommer att fortsätta och även förvärras framöver. Det kan bli ännu svårare att sätta in och ta ut kontanter på många håll i landet. Fullmäktige anser att det är av yttersta vikt att hela landet kan erhålla och göra sig av med kontanter.

Utredningens förslag

Betalkontodirektivet har ett tydligt syfte: att medlemsstaterna ska garantera att samtliga konsumenter på deras territorium har tillgång till betalkonton med grundläggande funktioner vari det ingår att sätta in och ta ut kontanter.

Utredningen föreslår att ett kreditinstitut som tillhandahåller betalkonton bara ska vara skyldigt att tillhandahålla konsumenter de grundläggande funktioner (betaltjänster) som det erbjuder till andra kunder. Det innebär i praktiken att ett kreditinstitut kan avstå från att erbjuda exempelvis möjligheter att sätta in kontanter givet att det inte ger andra kunder denna möjlighet. Om utredningens förslag går igenom skulle det alltså bli valfritt för kreditinstituten att välja om de vill erbjuda kontanttjänster och vilken omfattning.

Bankernas skyldigheter måste kopplas till kundernas behov

Till skillnad mot utredningen ser fullmäktige en betydande risk för att tillgången på kontanttjänster kommer att minska snabbt och att konsumenternas behov inte kommer att mötas om kreditinstituten får full frihet att välja om de vill erbjuda kontanttjänster. Utredningens förslag räcker inte för att garantera att konsumenterna har tillgång till kontanttjänster i tillräcklig utsträckning. Det är av yttersta vikt av att säkerställa att alla i samhället kan betala och ta betalt och att ingen utesluts från att delta i ekonomin.

Tillgången på grundläggande betaltjänster måste stå i relation till efterfrågan på dem. Det är ett rimligt krav att varje kreditinstitut ska erbjuda var och en av de grundläggande funktionerna utifrån sina kunders behov. Detta krav bör uttryckas i lagtext så att denna skyldighet blir tydligt klargjord.

Företag och föreningar

Det är inte bara konsumenter som upplever att det är svårt att ta ut och sätta in kontanter. Inte minst på landsbygden har många mindre företag och föreningar samma problem. Enligt länsstyrelsernas rapport påverkar betaltjänstproblematiken sysselsättningen och tillväxten negativt på vissa orter. Även företag och föreningar bör omfattas av rätten att öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner. Det kan bidra till att lösa vissa problem för små företag och föreningar. Det är mycket viktigt att det är så lätt som möjligt för konsumenter, företag och föreningar att verka också på landsbygden.



■ På fullmäktiges vägnar:

Susanne Eberstein

Michael Lundholm

Maria Svalfors

I beslutet har deltagit: Susanne Eberstein (ordförande), Michael Lundholm (vice ordförande), Hans Hoff, Peter Egardt, Caroline Helmersson Olsson, Anders Karlsson, Roger Tiefensee, Chris Heister, Elisabeth Björnsdotter Rahm, Ann-Kristine Johansson och Olle Felten.

Föredragande har varit Björn Segendorf.